

REJSKI PROGRAM ZA KONJE PASME AMERIŠKI QUARTER KONJ

SLOVENSKO ZDRUŽENJE QUARTER KONJA, Trnovica 6, 1296 Šentvid pri Stični;
info@siqha.si, www.siqha.si

Avtorji: Karolina Jamnik Cerkl, dr.vet.med.

Tamara Ferme, mag. inž. zoot.

Člani strokovnega odbora SIQHA

Ljubljana, februar 2024

REJSKI PROGRAM ZA KONJE PASME AMERIŠKI QUARTER KONJ

Vsebina

I SPLOŠNE DOLOČBE	1
II REJSKI PROGRAM	2
1 Namen izvajanja RP	2
2 Območje izvajanja RP	2
3 Velikost populacije	2
4 Lastnosti pasme	2
5 Vpis v glavni del rodovniške knjige	3
6 Rejski cilj	7
7 Seleksijski cilji	7
8 Rejske metode	8
9 Dokumentacija	9
10 Naloge RP prenesene na podizvajalce	9
11 Priloga	9

I SPLOŠNE DOLOČBE

- 1 Odobreni rejski program za pasmo ameriški quarter konj izvaja Slovensko združenje Quarter konja (v nadaljnjem besedilu SIQHA) s sedežem v Trnovica 6, 1296 Šentvid pri Stični.
- 2 SIQHA je priznано rejsko društvo, ki vodi rodovniško knjigo za pasmo ameriški quarter konj (v nadaljevanju PRD).
- 3 Odobren rejski program za pasmo ameriški quarter konj je usklajen z veljavno evropsko uredbo. Prav tako je usklajen z veljavnimi zakoni in njihovimi podzakonskimi akti v državi.
- 4 Zavezujoče je, da se rejski program izvaja v skladu z načeli ameriškega združenja quater konja - AQHA (American quarter horse association), s predpisanimi pravili - AQHA Official handbook of rules and regulations. SIQHA je od leta 2009 uradno mednarodno priznana podružnica AQHA – AQHA International affiliate.
- 5 SIQHA je pravna oseba v skladu z zakonom o društvih, ki izvaja rejski program za pasmo ameriški quarter konj na celotnem območju Republike Slovenije.
- 6 Rejski program in vsi rejsko pomembni dokumenti, evidence in informacije so objavljene na spletni strani SIQHA : www.siqha.si

II REJSKI PROGRAM

1 Namen izvajanja RP

1.1 Rejski program za pasmo ameriški quarter konj se izvaja z namenom ohranitve in izboljšanja pasme ter ohranjanja genetske raznovrstnosti znotraj populacije in selekcijskega napredka potomcev.

1.2 Populacija ameriškega quarter konja je srednje velika ter razpršena. Cilj je vključitev čim večjega števila živali iz populacije v rejski program. S tem se lahko ohranja zadovoljivo število živali za potrebe genetske raznovrstnosti in predvsem ohranjanja pasemskih značilnosti.

2 Območje izvajanja RP

2.1 SIQHA izvaja rejski program za pasmo ameriški quarter konj na celotnem območju Republike Slovenije. V primeru, da se pojavi interes rejcev iz druge države, SIQHA lahko razširi delovanje izvajanja rejskega programa v skladu z veljavnimi pravili in predpisi.

3 Velikost populacije

3.1 Stalež je odraz iz rodovniške knjige februar 2024

PASMA AMERIŠKI QUARTER KONJ			
SKUPAJ STALEŽ:			883
KASTRATI	MOŠKI	ŽENSKI	
42	352	489	

Ohranjanje zadostnega števila čistopasemskih plemenskih živali je pomembna za ohranjanje genetske pestrosti.

4 Lastnosti pasme

4.1 Začetki pasme segajo na področje kolonialne Amerike v 17. stoletje. Navdušenci nad konjskimi dirkami so želeli vzrediti konja, ki bi na četrto milje tekel hitreje od angleških polnokrvnjakov, ki so jih pripeljali kolonialisti. Dirke na četrto milje, ki so se odvijale po glavnih ulicah mest, so tako posledično pripeljale do pasme, ki jo danes poznamo pod imenom ameriški quarter konj. Poleg tega, da so te konje uporabljali za omenjene dirke pa so ti konji pomagali tudi pri opravilih na kmetijah. S tem so izrazili svojo vsestransko uporabnost. Pasma je sedaj razširjena po celem svetu, vključno z vso Slovenijo.

4.2 Glavni namen reje je vzreja jahalnih konj za vse discipline western jahanja. Konji so kompaktnega pravokotnega formata s kratko, izrazito klinasto glavo, dobro nasajenim vratom, kratkimi in uravnoteženimi nogami, kompaktnim križem in močnimi mišicami.

4.3 Osnovne lastnosti zunanosti ameriškega quarter konja so:

Zunanost

Velikost: 145 cm - 165 cm

Barve vse barve po členu REG114 v AQHA Official handbook of rules and regulations

Telesna zgradba

Glava: kratka; klinaste oblike; manjša, kompakten gobec, močne ličnice z dovolj prostora za ličnicami; ravna nosna linija; široko čelo; veliko izrazito oko; majhna, izrazita ušesa.

Vrat: Srednje dolg, dobro omišičen, lažji v zatilju.

Telo: kvadratično, široko in globoko, močno omišičeno predvsem zadnje partije, viher izražen, dobro formiran, ki seže globoko v hrbet, prsi dovolj široke in globoke, plečka dolga, položna, hrbet kratek, močen, prožen, z dobro povezavo v ledja, križ dolg, dobro omišičen, primerno nagnjen.

Fundament: korekten, čvrst, s čistimi prehodi in dobro izraženimi sklepi. Piščalnice so kratke, kopita čvrsta, pravilno oblikovana.

Noge: ne predolge, korektne, čvrste ne suhe gradnje, z dobro formiranimi sklepi; s čim krajšimi biclji, piščalnice krajše v uravnovešenem razmerju z zadnjimi nogami. Kopita so srednje velika, zelo kompaktna.

Gibanje: enakomerno; harmonično; iztegnjena akcija nog, prožno, z dobrim zamahom.

Posebne značilnosti: konj dobrohotnega karakterja in prijetnega temperamenta, ki je vsestransko uporaben. Značilno je da so konji vzdržljivi in imajo dobro plodnost.

5 Vpis v glavni del rodovniške knjige

Vpis čistopasemske plemenske živali se izvede na zahtevo rejca, če so izpolnjeni vsi pogoji in pravila predpisana z zakonodajo EU - Uredba o reji živali ter tem RP.

Pred vpisom v kateri koli razred glavnega dela rodovniške knjige morajo biti živali identificirane skladno s pravom Unije o zdravju živali.

Rodovniška knjiga za pasmo ameriški quarter konj

5.1 V glavni del rodovniške knjige za pasmo ameriški quarter konj je lahko vpisan le konj znanega porekla (čistopasemske plemenske živali), katerega starša sta vpisana v glavni del rodovniške knjige. Glede na pravila AQHA je oblikovan tudi dodatni del rodovniške knjige. Vanjo so vpisani konji kakor navedeno v poglavju 5.7.2.

5.2 Vse živali, vpisane v rodovniško knjigo, ki so namenjene za vzrejo, morajo imeti opravljene molekularne genetske preiskave (DNA case number), s katerimi se jim določi genski tip in preveri starševstvo na podlagi analize DNA. Preiskave se opravi v laboratoriju, ki je pooblaščen s strani AQHA.

Poleg tega je preverjanje porekla z DNA analizo potrebno tudi:

- za žrebe, če je bil kateri od staršev mlajši od dveh let v času oploditve,
- če je žrebe rezultat prenosa zarodka,
- če je žrebe rezultat osemenitve (hlajeno/zmrznjeno seme),
- če je konj ob registraciji starejši od štirih let,
- če je bila kobila pripuščena pod več kot enega žrebca v razmaku 30 dni ali manj,
- če ima konj bele oznake, ki segajo izven pravil v REG109.4 (izdaja 2025)

če so živali potomci žrebca Impresiv (reg.št. 0767246) skotene od leta 2007 in kasneje REG109.3(izdaja 2025), poleg tega obvezno še test za HYPP.

5.3 Plemenski žrebci morajo imeti pred registracijo prvega potomstva /po odbiri za plemenjaka opravljene genetske preiskave za šest dednih bolezni (oziroma po REG 108.5):

- hiperkalemično periodično paralizo (HYPP),
- polisaharidno shrambno miopatijo (PSSM),
- maligno hipertermijo (MH),
- pomanjkanje glikogen razvejajočega encima (GBED),
- dedno regionalno oslabitev kože (HERDA)
- miopatijo težke miozinske verige (MYHM).

V primeru, ko imata testiranje za bolezni opravljena oba starša in imata negativen rezultat, AQHA na certifikat o registraciji potomca zapiše »*clear by parentage*«.

5.4 V skladu z zakonodajo morajo biti čistopasemske plemenske živali pred vpisom v RK identificirane. Na podlagi tega se jim dodeli UELN-enotna življenjska številka, ki je petnajstmestna neponovljiva številka. Prva tri mesta so numerična koda Slovenije »705«, druga tri mesta numerična koda rejskega društva SIQHA (006), sedmo mesto številka, ki določa pasmo – ostale pasme (1), osmo in deveto mesto zadnji dve številki letnice rojstva živali, preostalih 6 mest pa je zaporedna številka registracije živali. (Primer: 7 0 5 0 0 6 1 2 4 0 0 0 0 1).

5.5 Ameriški quarter konji, ki so čistopasemske plemenske živali iz drugih držav (živali, ki so bile prvič registrirane in vpisane v drugo - tujo rodovniško knjigo) in plemenski material, katere spremlja ustrezen zootehniški dokument se vpišejo na željo rejca v ustrezen razred po pravilih tega RP.

5.6 Živalim ime dodeli lastnik, potrdijo pa ga na AQHA v skladu z pravili AQHA (REG103.1), ob vpisu v izvirno rodovniško knjigo. Ime se povzame po AQHA z izdanega certifikata za dotično žival.

5.7 Čistopasemske plemenske živali pasme ameriški quarter konj se v razrede rodovniške knjige vpiše glede na spodnjo razvrstitev:

RAZDELITEV RODOVNIŠKE KNJIGE	razredi žrebci:	razredi kobile:	razredi kastrati:
GLAVNI DEL RODOVNIŠKE KNJIGE DODATNI DEL RODOVNIŠKE KNJIGE	Knjiga žrebcev I	Knjiga Kobil I	
	Knjiga žrebcev II	Knjiga kobil II	Knjiga kastratov I
	Evidenčna knjiga	Evidenčna knjiga	Evidenčna knjiga
	Bazna knjiga		
	Appendix knjiga	Appendix knjiga	Appendix knjiga

5.7.1. GLAVNI DEL RODOVNIŠKE KNJIGE

Bazna knjiga

V bazno knjigo so vpisana primarno vsa žrebata ali starejše živali (vsi potomci staršev vpisanih v glavni del rodovniške knjige), dokler ne preidejo v kateri drug razred glavne rodovniške knjige. Za vpis morajo ustrezati vsem pogojem predpisanim z RP.

Razredi žrebci:

Evidenčna knjiga

Tu so vpisani žrebci, ki ne izpolnjujejo enega ali več pogojev za vpis v druga razreda (Knjiga žrebcev II, knjiga žrebcev I).

Imajo opravljen test na vseh 6 genskih boleznih glej točko 5.3.

Imajo katero od konstitucijskih napak (kriptorhizem, pred/podugriz).

Knjiga žrebcev II

Tu so vpisani žrebci po dopolnjenem tretjem letu starosti.

Žrebci z doživljenjsko oceno lastnosti zunanosti (polno ali delno) nižjo od 80 %.

Imajo opravljen test na vseh 6 genskih boleznih glej točko 5.3.

So brez konstitucijskih napak.

Knjiga žrebcev I

Tu so vpisani žrebci po dopolnjenem tretjem letu starosti.

Žrebci z doživljenjsko oceno lastnosti zunanosti (polno) enako ali višjo od 80 % .

Imajo opravljen test na vseh 6 genskih boleznih in so za vse negativni (6 panel N/N). glej točko 5.3.

So brez konstitucijskih napak.

Žrebci so z vpisom v razrede glavnega dela rodovniške knjige (izvzeta je bazna knjiga) potrjeni kot plemenske živali za nedoločen čas. Ob vpisu v enega od teh treh razredov dobijo žrebci rodovniško številko, ki je tekoča zaporedna številka za posameznega žrebca, ne glede na to v kateri razred je vpisan (izvzeta je Bazna knjiga).

Razredi kobile:

Evidenčna knjiga

Tu so vpisane kobile, ki ne izpolnjujejo enega ali več pogojev za vpis v druga razreda (Knjiga kobil II, knjiga kobil I).

Imajo katero od konstitucijskih napak (pred/podugriz).

Knjiga kobil II

Tu so vpisane kobile po dopolnjenem tretjem letu starosti.

Kobile z doživljenjsko oceno lastnosti zunanosti (polno ali delno) nižjo od 80 %.

So brez konstitucijskih napak.

Knjiga kobil I

Tu so vpisane kobile po dopolnjenem tretjem letu starosti.

Kobile z doživljenjsko oceno lastnosti zunanosti (polno) enako ali višjo od 80 % .

Negativne na vseh 6 genskih boleznih (6 panel N/N).

So brez konstitucijskih napak.

Kobile so z vpisom v razrede glavnega dela rodovniške knjige (izvzeta je bazna knjiga) zavedene kot plemenske živali. Ob vpisu v enega od teh treh razredov dobijo kobile rodovniško številko, ki je tekoča zaporedna številka za posamezno kobilo, ne glede na to v kateri razred je vpisana (izvzeta je Bazna knjiga).

Razredi kastrati:

Evidenčna knjiga

Tu so vpisani kastrati, ki ne izpolnjujejo enega ali več pogojev za vpis v druga razreda (Knjiga kastratov I).

Imajo katero od konstitucijskih napak (kriptorhizem, pred/podugriz).

Knjiga kastratov I

Tu so vpisani kastrati po dopolnjenem tretjem letu starosti.

Kastrati z doživljenjsko oceno lastnosti zunanosti.

So brez konstitucijskih napak (pred/podugriz).

Ob vpisu v enega od razredov rodovniške knjige dobijo kastrati rodovniško številko, ki je tekoča zaporedna številka za posameznega kastrata, ne glede na to v kateri razred je vpisan (izvzeta je Bazna knjiga).

5.7.2.DODATNI DEL RODOVNIŠKE KNJIGE

Appendix knjiga

V to knjigo so vpisani konji polnokrvne pasme registrirane pri »Jockey Club of North America«, ali drugi organizaciji priznani od te. Prav tako so vpisani v appendix knjigo vsi potomci konj, kjer je eden od staršev vpisan v appendix knjigo, glej pravila (REG105,REG106)

Vpis konj iz appendix knjige v razred glavne rodovniške knjige (izvzeta je bazna knjiga) je mogoč, ko je konj pri AQHA izpolnil pogoje in od tam pridobil nov certifikat z vpisom v glavno rodovniško knjigo.

6 Rejski cilj

6.1 Rejski cilj je skladen, vsestranski konj, srednjega okvira, pravih in izdatnih hodov (predvsem v galopu), korektnega eksterierja, dobrohotnega karakterja in mirnega temperamenta. Cilj je konj, ki je primeren za prosti čas ali tekmovanja. Reja je usmerjena v vzrejo tekmovalnih konj v western disciplinah, ki po rezultatih konkurirajo z drugimi razvitimi državami.

7 Seleksijski cilji

7.1 Za zagotavljanje rejskega napredka se izvaja selekcija, na podlagi :

- Ocena lastnosti zunanosti
- Preizkušanje delovne sposobnosti

- Vrednotenje po kvaliteti potomstva
- Presoja zdravja in plodnosti
- Ocena plemenske vrednosti - se zaenkrat ne izvaja.

7.2 Za oceno lastnosti zunanosti se uporablja linearni model v sodelovanju z nemškim združenjem quarter konj – DQHA. Ocena po linearnem modelu se trenutno izvaja na rejski razstavi, z minimalno dvema sodnikoma z licenco za ocenjevanje po linearnem modelu.

Konji lahko pridobijo dve oceni:

- Oceno mladega konja (od žrebeta do dopolnjenega 3. leta starosti)
- Oceno odraslega konja - doživljenjska (po dopolnjenem 3. letu starosti)

Pridobljena ocena je dokončna, višina končne ocen (v procentih) je osnova za razporeditev živali po razredih glavne rodovniške knjige). Ocena je lahko polna – ocenjeni vsi sklopi ali izjemoma delna kjer se ne ocenjuje sklopa gibanja.

Ocenjujejo se po naslednjih sklopih:

- Kondicija, tip, zgradba, fundament, stoja, gibanje.

Dodatno se pri konju opravi standardne meritve (višina vihra, obseg prsi, obseg piščali).

7.3 Preizkušanje delovne sposobnosti

Preizkusi delovnih sposobnosti potekajo na tekmovanjih pod okriljem rejskega društva. Rezultati iz tekmovanj v tujini se obravnavajo po presoji strokovnih svetov znotraj rejskega društva.

7.4 Vrednotenje po kvaliteti potomstva

Za vsako čistopasemsko plemensko žival se v rodovniški knjigi beleži vse njihove potomce, posledično ocene in rezultate, ki jih dosežejo .

7.3 Presoja zdravja in plodnosti

Čistopasemske plemenske živali morajo biti zdrave, plodne in naj ne bi bile nosilke dedih napak in genskih bolezni.

8 Rejske metode

8.1 Dovoljena je le reja čistopasemskih plemenskih živali. Populacija ameriškega quarter konja je zaprta populacija. Za oplemenitenja so dovoljena samo parjenja s konji pasme polnokrvni anglež. Če je eden od staršev pasme polnokrvi anglež vpisan v ustrezno rodovniško knjigo, so potomci vpisani v dodatni del RK – glej razdelitev. Parjenje v sorodstvu ni zaželeno.

8.2 Dovoljene so naslednje oblike razmnoževanja:

- naravni pripust
- osemenjevanje
- prenos zarodkov

9 Dokumentacija

9.1 Za registracijo in vpis žrebeta v RK rejec predloži izpolnjeno poročilo o žrebitvi, ki je del obrazca „potrdilo o pripustu ali semenitvi kobile,, - glej prilogo ali enakovreden dokument, če je bila kobilica oplojena v tujini.

Izpolnjeno poročilo o žrebitvi je potrebno poslati tudi v primeru, ko je kobilica ostala jalova, je resorbirala, zvrгла ali imela mrtvorojeno žrebe.

9.2 Če rejec vpiše v rodovniško knjigo kobilico iz druge-tuje rodovniške knjige in je ta bila pripuščena/semenjena v tujini mora rejec za registracijo žrebeta predložiti AQHA certifikat.

9.3 Zootehniško spričevalo

Čistopasemske plemenske živali mora spremljati po URŽ zootehniško spričevalo, predvsem kadar gre za prodajo/izvoz/uvoz živali. S tem posledično vpis v rodovniško knjigo drugega rejskega društva.

Prav tako je zootehniško spričevalo potrebno za zarodni material (seme, jajčne celice) po URŽ.

Po URŽ identifikacijski dokument vsebuje tudi zootehniško spričevalo. Če le tega ne vsebuje, rejec zaprosi za izdajo zootehniškega spričevala.

10 Naloge RP prenesene na podizvajalce

Rejsko društvo je v celoti samo odgovorno za izvajanje RP. Glede na število rejcev ter velikost slovenske populacije ameriškega quarter konja, pa je smiselno nekatere naloge prenesti na podizvajalce, ki so ustrezno usposobljeni in razpolagajo z zahtevanimi človeškimi in materialnimi viri. Rejsko društvo bo s podizvajalcem sklenilo pogodbo, v kateri so navedene njegove naloge. Prav tako so v pogodbi opredeljene odgovornosti in pristojnosti.

Podizvajalec:

Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta (VF), Gerbičeva 60, Ljubljana (<https://www.vf.uni-lj.si/>)

11 Priloga

Potrdilo o pripustu ali semenitvi kobile

POTRDILO O PRIPUSTU ALI OSEMENTITVI KOBILE Št. _____ / _____

Imetnik: _____ Naslov: _____ Pošta: _____

Je pripuščal kobilo:

Ime: _____ Rodovniška št.: _____ Življenjska št.: _____

oče kobile: _____ ŽŠ _____

mati kobile: _____ ŽŠ _____

Pod žrebca:

Prvi pripust _____ Zadnji pripust _____

Ime: _____ RŠ: _____ ŽŠ: _____ dne _____

Drugega žrebca:

Ime: _____ RŠ: _____ ŽŠ: _____ dne _____

Potrdjujem, da sem preveril identifikacijski dokument kobile in se prepričal o njeni istovetnosti.

Lastnik žrebca (ali njegov zastopnik) _____ V: _____ dne: _____

	Osnova	DDV	Skupaj	Imetnik žrebca ali osemenjevalec:
Zaskok-seme				Davčna št.: KMG-MID
Storitev				
Regres				
ZA PLAČILO				Podpis:

POROČILO O ŽREBITVI

REJEC OŠLJE DOKUMENT RODOVNIŠKI SLUŽBI NAJKAŠNEJE 28 DNI PO ŽREBITVI

Kobila je dne _____ žrebila moško ☐ žensko ☐ žrebe

Barva žrebeta: rjava ☐ lisjacija ☐ vrana ☐ kostanjeva ☐ siva ☐ druga _____

Žrebe je bilo mrtvorojeno ☐ Žrebe je poginilo: _____ ur/_____ dni po rojstvu

Kobila je: ostala jalova ☐ resorbirala/ zgodaj zvrгла plod (pred 5 mes. brejosti) ☐ zvrгла (po 5 mes. brejosti) ☐

poginila ☐ bila izločena ☐ dne _____

Rejec - lastnik kobile v času žrebitve: Ime in priimek: _____

Naslov: _____ Tel. št.: _____

Potrdjujem, da so vse posredovane informacije resnične. Strinjam se z vsemi dodatnimi postopki, ki so potrebni za identifikacijo in registracijo žrebeta v skladu s predpisom, ki ureja identifikacijo in registracijo kopitarjev.

Rejec (ali njegov zastopnik): _____ V: _____ dne: _____